

VAATIMUSTENMUKAISUUDEN ARVIOINTIASIAIN NEUVOTTELUKUNTA, PÄTEVYYDEN TOTEAMISTOIMEN JAOSTO, VANK P

Toimintakertomus toimintakaudelta 17.11.2016-16.11.2019

VANK P-jaoston (Vaatimustenmukaisuuden arviointiasian neuvottelukunta - pätevyyden toteamistoimen jaosto) tarkoituksena on eri hallinnonaloja palvelevan akkreditointijärjestelmän ja vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen luotettavuuden ja kansainvälisen hyväksyttävyyden edistäminen.

Jaoston tehtävänä on seurata akkreditointijärjestelmän toimintaa ja tehdä esityksiä sen kehittämiseksi sekä ottaa kantaa pätevyyden arviointimenettelyjä koskeviin keskeisiin toimintaperiaatteisiin, kuten esimerkiksi akkreditointivaatimuksiin, arviointiperiaatteisiin ja oppaisiin. Jaoston tehtävänä on myös edistää akkreditointijärjestelmää ja vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja koskevaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä ottaa kantaa akkreditoinnin toimintaympäristön riippumattomuus- ja puolueettomuusriskien tunnistamiseen ja niiden eliminointimenettelyjen toimivuuteen.

Toimintakautensa aikana jaosto on kokoontunut 10 kertaa ja toteuttanut tehtäviään sekä laadittua toimintasuunnitelmaa seuraavilla toimenpiteillä.

Periaatteelliset kannanotot ja ohjeistukset

Jaosto on käsitellyt akkreditointitoiminnassa noudatettavia vaatimuksia ottamalla kantaa asiakirjan "Akkreditointitoiminnassa noudatettavat vaatimukset" (FINAS päätös P1) päivityksiin ja puoltamalla FINASin muutosesityksiä.

Seuraavat standardipäivitykset FINAS on jaoston toimikauden aikana vahvistanut vaatimuksiksi

SFS-EN ISO/IEC 17025:2017. Testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyys. Yleiset vaatimukset.

SFS-EN ISO/IEC 17011:2017. Conformity assessment. Requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies

Jaosto on ottanut kantaa FINASin Vaatimusasiakirjan V1, "Akkreditoinnin viittaamisen säännöt", vuoden 2018 päivitykseen. Säännöissä korostetaan edelleen, että akkreditointiin viittaaminen ei saa olla harhaanjohtavaa.

Arviointiperiaatteet

Arviointiperiaatteiden tarkoituksena on selventää akkreditointivaatimusten soveltamista käytännössä. Ne on laadittu ottaen huomioon kansainvälisissä akkreditointielinten yhteistyöjärjestöissä sovitut periaatteet (European co-operation for Accreditation (EA), International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) ja International Accreditation Forum, Inc (IAF).)

Jaosto asetti kaksi työryhmää laatimaan periaatteet esille tulleille ajankohtaisille aiheille. Jaoston työryhmien raportit tullaan julkaisemaan FINASin arviointiperiaatesarjassa:

FINASin palveluperiaatteet

Työryhmä käsitteli seuraavia asiakokonaisuuksia

- Akkreditointiprosessi
- Akkreditointikauden arviointien suunnittelu
- Laadukas ja puolueeton arviointityö, asiakkaiden tasapuolinen kohtelu
- Luottamuksellisuus
- Raportoinnin periaatteet ja laatu. Toimintaa kehittävä raportointi.
- FINASin toimitusajat
- Akkreditoitu pätevyysalue
- Digitaaliset palvelut
- Asiakaspalaute
- Ajantasainen tiedottaminen akkreditointiin liittyvistä asioista

Työryhmän kokoonpano oli seuraava:

Tarja Sarjakoski, puheenjohtaja	THL
Mari Juntunen	Eurofins Expert Services Oy
Simo Taitto	Kiwa Inspecta
Arto Mustonen	Tullilaboratorio
Leila Muukkonen	HUSLAB
Anna Ruhala	TTL
Tuija Sinervo	FINAS-akkreditointipalvelu
Seppo Lehto, sihteeri	FINAS-akkreditointipalvelu

Arviointiperiaatteet riskiperusteiselle arvioinnille

Työryhmä käsitteli seuraavia asiakokonaisuuksia

- Riskien tunnistamisen ja analysoinnin taustaa
- Riskien jaottelu merkittävyyden mukaan
- Riskien arviointi
- Vaikutus arvioinnin suunnitteluun ja käytettyihin arviointitekniikoihin

Työryhmän kokoonpano oli seuraava:

Jari Knuuttila, puheenjohtaja, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira
Mirja Kiilunen, Työterveyslaitos, TTL
Mari Juntunen, Eurofins Expert Services Oy
Tarja Sarjakoski, Terveystieteiden tutkimuskeskus, THL
Martti Vilpas, Säteilyturvakeskus STUK
Varpu Rantanen, FINAS -akkreditointipalvelu
Giselle Nick-Mäenpää, sihteeri, FINAS -akkreditointipalvelu

Kansallinen pätevyys toteamistoiminta

Jaostossa on säännöllisesti käyty keskustelua tulevista pätevyysarviointitarpeista. Erityisesti on keskusteltu akkreditoinnin käytön lisääntymisestä säädellyllä sektorilla.

Kansainvälinen toiminta

FINAS on säännöllisesti informoinut jaostoa kommentoitavana ja äänestysvaiheessa olevista kansainvälisten akkreditointijärjestöjen oppaista. FINAS on myös tiedottanut kansainvälisistä linjauksista. Yhtenä esimerkkinä on linjaus akkreditointiin viittaamisen pakollisuudesta sertifiointisektorilla akkreditoidun pätevyysalueen puitteissa myönnettävissä sertifikaateissa.

Jaosto on seurannut ilmoitettujen laitosten arviointimenettelyä kansainvälisellä tasolla sekä toimeenpanoa kansallisella tasolla.

Jaostossa on seurattu Brexit-asiakokonaisuuden etenemistä ja keskusteltu sen mahdollisista vaikutuksista Suomen elinkeinoelämälle.

FINASin EA-vertaisarviointi oli VANKin edellisellä toimintakaudella toukokuussa 2016. FINAS on informoinut nykyistä jaostoa edellisen vertaisarvioinnin loppuunsaattamisesta (kevät 2017) sekä tulevasta (marraskuu 2019) EA:n vertaisarvioinnista.

Standardisointi

Jaosto on säännöllisesti seurannut akkreditointia ja pätevyys toteamista käsitteleviä standardiehdotuksia. VANKin jäsen Suomen Standardisoimisliitto SFS ry:stä on esittänyt joka kokouksessa tilannekatsauksen. Lisäksi jaostoa on informoitu standardien valmistelumenettelyistä.

Akkreditoinnin kannalta kahden tärkeän standardin ISO/IEC 17011 (vaatimus akkreditointiorganisaatiolle) ja ISO/IEC 17025 (laboratorioiden akkreditointivaatimus) uudistustyö saatiin ISOssa päätökseen marraskuussa 2017.

Koulutus- ja tiedotustoiminta

Jaosto ei ole järjestänyt omia koulutustilaisuuksia.

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Jaosto on vastannut keskeisiltä osilta toimikauden alussa asetettuihin tavoitteisiin. Keskeisinä konkreettisina tuloksina on syntynyt kaksi aiemmin mainittua arviointiperiaatetta.

Jaosto on toiminut FINAS:n tukena sen laatiessa omaan toimialaansa kuuluvia kannanottoja. Näitä asioita käsitellessä jaosto on ollut oiva foorumi pätevyyden arvioinnin parissa toimiville jäsenille, mikä oli myös kirjattu tavoite.

Aiheita tulevalle jaostolle:

Asiakaskunnasta on tullut ehdotus perustaa työryhmä käsittelemään sertifiointitoiminnan yhdenmukaisuutta edistäviä linjauksia.

Jaoston kokoonpano

Vaatimustenmukaisuuden arviointiasian neuvottelukunta Pätevyyden toteamisjaosto

Matti Lanu, puheenjohtaja	Eurofins Expert Services Oy
Eeva-Liisa Hartikainen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Marja-Leena Järvinen	Säteilyturvakeskus STUK
Markus Kauppinen	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Jari Knuuttila	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Arto Mustonen	Tullilaboratorio
Leila Muukkonen	Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä
Teemu Näykki	Finntesting ry
Anne Ruhala	Työterveyslaitos
Sari Sahlberg	Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
Tarja Sarjakoski	Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Simo Taitto	Kiwa Inspecta
Pauliina Kanerva	Työ- ja elinkeinoministeriö
Janne Nieminen	Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Sirpa Sillstén	Työ- ja elinkeinoministeriö
Tom Wilenius	Liikenne- ja viestintävirasto
Varpu Rantanen	FINAS
Risto Suominen	FINAS
Antonia Ramsay, sihteeri	FINAS
